

۲۳۳۷۷۰۲

دین و اخلاق اجتماعی

جمعی از اساتید حوزه و دانشگاه

رمضان ۱۴۴۳ق

عنوان و نام پدیدآور: دین و اخلاق اجتماعی / جمعی از اساتید حوزه و دانشگاه.
مشخصات ناشر: تهران: میراث اهل قلم، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری: ۴۶۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۸۸-۴۵-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع: اخلاق اجتماعی -- جنبه های مذهبی -- اسلام -- مقاله ها و
خطابه ها

Social ethics - Religious aspects - Islam - Addresses, essays, lectures

اخلاق اجتماعی -- جنبه های مذهبی -- اسلام

Social ethics - Religious aspects - Islam

اخلاق اجتماعی -- جنبه های قرآنی

Social ethics - Qur'anic teaching

اخلاق اسلامی -- مقاله ها و خطابه ها

Islamic ethics - Addresses, essays, lectures

رده بندی کتبی: BP۲۵۴/۹

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۶۵۸

شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۱۳۳۲۳

دین و اخلاق اجتماعی

جمعی از اساتید حوزه و دانشگاه

رمضان ۱۴۴۳ هجری قمری

ناشر: میراث اهل قلم

نوبت چاپ: اول، پاییز ۱۴۰۱. شمارگان: ۲۰۰ نسخه

مركز پخش: ۳۳۳۵۵۵۷۷ - ۰۲۱

پيامك: ۰۹۳۷۰۷۷۰۳۰۳

بسم الله الملك الاعلى اين كتاب در انتشارات ميراث اهل قلم، طراحی و تولید شده است.
طراح آرم: سيدملک، لوگو دسم الله: دستخط شهید مصطفی چمران، خوشنویسی: شایع البلاغه، اسیر شهرابی
نظارت و هماهنگی چاپ: حسن طهری، پشتیبانی و تدارکات: اشرف باغ صمدی، حسن حدادی
سرویس اسکان: فاطمه علیراده، مدیریت: محبت زمرشک
جانشین مدیر عامل: محسن حدادی، مدیر عامل: محمد رضا حدادی، والمحمدیه رب العالمین
کلید حقوق مطلق است به انتشارات میراث اهل قلم و هرگونه تکثیر یا کپی برداری موجب ضمانت.

www.miraspub.ir

فهرست مطالب

پیش‌گفتار.....	۱۳
فصل اول: مبانی اخلاق اجتماعی.....	۱۷
مبانی معرفتی اخلاق اجتماعی / علی باقری‌فر.....	۱۹
مفهوم‌شناسی اخلاق اجتماعی.....	۱۹
مبانی معرفتی اخلاق اجتماعی.....	۲۲
۱. تقویت باور به جهان‌واپسین و نظام‌یادانی و کفر الهی.....	۲۲
۲. عدم باور به معاد و تأثیر آن در ترک ارزش‌های اخلاقی.....	۲۴
۳. کرامات ذاتی انسان.....	۲۵
۱. تأکید قرآن بر خلقت همه آدمیان از یک پدر و مادر.....	۳۱
۲. جان و نفس واحد بودن جامعه بشری.....	۳۳
۳. خوبی و بدی به دیگران، خوبی و بدی به خویشتن است.....	۳۴
خلاصه بحث.....	۳۵
انسان اخلاقی؛ انسان الهی / محمدصادق کامران.....	۳۷
محورهای اصلی آیات قرآن.....	۳۷
۱. آیات تاریخی، قصص و داستان‌های قرآنی.....	۳۸
۲. مناسک و احکام.....	۳۹
۳. اخلاق.....	۳۹

۴۵	تبعیت آیات الاحکام از مصالح، مفاسد و شرایط جغرافیایی
۵۱	اخلاق اجتماعی و تعالی انسانی / مرتضی جوادی آملی
۵۱	تعالی انسانی
۵۲	مراد از تعالی انسانی
۵۶	ضرورت همراهی حسن فاعلی با حسن فعلی
۵۷	انسداد درهای غیب به جهان امروزی
۶۰	اخلاق از منظر وحی
۶۱	اخلاق اجتماعی
۶۲	تفاوت عدالت و رفتار عادلانه
۶۷	اخلاق اجتماعی؛ الزام یا التزام / محسن برهانی
۶۷	مفهوم‌شناسی «اخلاق اجتماعی»
۷۰	تعریف توصیفی اخلاق
۷۱	اخلاق اجتماعی، امری در حال تطور
۷۵	تفاوت الزام و التزام
۷۹	پرسش و پاسخ
۸۳	حق انتخاب خطا از نگاه متون دینی / محمد عندلیب همدانی
۸۳	مفهوم‌شناسی واژه «حق»
۸۳	حق‌گزینش ناحق
۹۳	تأثیر مراتب ایمان در روابط اجتماعی / محمدرضا غفوریان
۹۳	مقدمه
۹۴	مراتب ایمان
۹۶	سفرهای چهارگانه سالک
۱۰۹	خلاصه بحث
۱۱۱	فصل دوم: اخلاق اجتماعی در قرآن
۱۱۳	قرآن و سعادت جامعه / مرتضی جوادی آملی

۱۱۳	اهمیت موضوع «سعادت»
۱۱۴	مفهوم‌شناسی واژه «سعادت»
۱۱۵	سعادت از دیدگاه‌های گوناگون
۱۱۵	سعادت جامعه و اهمیت نگاه جهانی به آن
۱۱۸	ارتباط افراد جامعه به‌مثابه فرصت، نه تهدید
۱۱۸	لزوم توجه به نگرش‌های گوناگون به «سعادت»
۱۲۰	سعادت از نگاه مکاتب گوناگون
۱۲۱	سعادت جامعه از نظر مرحوم آیت‌الله هاشمی رفسنجانی
۱۲۳	سعادت، مسئله‌ای همگانی
۱۲۸	یادمان آیت‌الله هاشمی رفسنجانی
۱۳۱	کرامت انسان در قرآن با محوریت حقوق انسان / سیدمحمدعلی ایازی
۱۳۱	۱. مفهوم «کرامت انسان»
۱۳۳	۲. لازمه و نتیجه کرامت
۱۳۴	۳. تعبیر از «بنی آدم»
۱۳۵	۴. حقوق انسانی
۱۳۹	ادله قرآنی کرامت
۱۴۴	رعایت عدالت با دشمنان
۱۴۴	نتیجه‌گیری
۱۴۷	عقلانیت رفتاری در قرآن / حمیدرضا شریعتمداری
۱۴۷	عقلانیت در قرآن و مجامع حدیثی
۱۴۹	معنای عقل و جایگاه آن در منابع اسلامی
۱۵۱	جاهلیت به معنای رفتارهای جاهلانه
۱۵۲	بازتاب واژگان «جهل» و «علم» در قرآن
۱۵۶	رفتار عاقلانه و جاهلانه در قرآن
۱۶۳	تعیین شاخص

۱۶۳	 استقامت
۱۶۵	 قصد السبیل
۱۶۸	 شاخص رفتار عاقلانه
۱۷۱	 عدالت اجتماعی در قرآن (با رویکرد اقتصادی) / محمدتقی فاضل میبدی
۱۷۱	 پیشنه بحث
۱۷۲	 علت لزوم پی گیری عدل و قسط در جامعه
۱۷۳	 چند آیه در تأیید مطلب
۱۷۶	 انواع ظلم
۱۷۷	 لزوم واکنش در برابر ظلم ساختاری و تحریک مسئولان جامعه
۱۸۱	 هدف انقلاب؛ توسعه عدالت اجتماعی و مقابله با الیگارشی
۱۸۴	 توجه به اولویتهای جامعه
۱۸۶	 انطباق لایه های عدالت
۱۹۱	 فصل سوم: اخلاق اجتماعی در سنت
۱۹۳	 نگاهی به سیره اخلاقی پیامبر اکرم (ص) در روابط اجتماعی / سیدضیاء مرتضوی
۱۹۳	 مقدمه
۱۹۵	 (۱) جلوه های سیره پیامبر ﷺ در روایت امام حسن و امام حسین (ع)
۱۹۶	 ۱-۱. اخلاق پیامبر در درون خانواده
۱۹۸	 ۲-۱) رفتار پیامبر ﷺ در خارج از منزل
۲۰۱	 (۲) پایبندی به تعهدات و پیمان ها
۲۰۵	 (۳) نگاه انسانی و عاطفی پیامبر در امور
۲۰۶	 (۴) پرهیز از عوام فریبی
۲۰۸	 (۵) دفع و رفع شبهات درباره خود
۲۱۵	 اخلاق اجتماعی در سیره امام علی (ع) / ناصر نقویان
۲۱۵	 مفهوم شناسی «اخلاق»
۲۱۸	 اخلاق اجتماعی امام علی (ع)

۲۲۱	تقسیمات رفتاری امیرالمؤمنین (ع)
۲۳۳	پرسش و پاسخ
۲۳۷	سخن پایانی
۲۳۹	بایسته‌های اخلاق اجتماعی شیعیان در نیمه قرن دوم هجری / محسن الویری
۲۳۹	مفهوم اخلاق و اجتماع
۲۴۰	اعتبارسنجی نامه امام صادق (ع)
۲۴۱	اهمیت نامه امام صادق (ع)
۲۴۴	بررسی شرایط تاریخی عصر امام (ع) با توجه مضمون نامه
۲۴۵	بررسی محتوای نامه
۲۴۶	رابطه انسان با دیگران
۲۵۳	جمع‌بندی
۲۵۷	زیست بایسته شیعی از نگاه اهل بیت (ع) / محمد جاودان
۲۵۷	مقدمه
۲۶۰	نشانه‌های شیعیان راستین
۲۶۲	شیعه راستین و دروغین
۲۶۶	ویژگی‌های شیعه از نگاه حضرت امیر (ع)
۲۷۰	ایده‌آلیسم امیرالمؤمنین (ع)
۲۷۰	جمع‌بندی بحث
۲۷۵	اخلاق اجتماعی در جوامع روایی شیعه / محمدکاظم رحمان ستایش
۲۷۶	ملاک اخلاق اجتماعی
۲۷۷	ویژگی‌ها و عناصر مکتب اخلاق
۲۷۸	۱. تبیین احکام و دستورهای اخلاقی
۲۷۸	۲. توجیه مناسب احکام
۲۷۹	۳. برخورداری از جهان‌بینی
۲۷۹	۴. ایجاد انگیزه عملی در مخاطب

۲۷۹	۵. برخوردای از ضمانت اجرایی
۲۷۹	۶. ارتباط سیستماتیک
۲۸۲	ارتباط ایمان و اخلاق دینی
۲۸۴	درجه‌های ایمان
۲۸۶	تطبیق پارامترها
۲۹۱	معیارهای تشخیص خوب و بد در منابع روایی
۲۹۳	نکات پایانی
۲۹۵	فصل چهارم: اخلاق اجتماعی کاربردی
۲۹۷	هم‌زیستی مسالمت‌آمیز / مسعود ادیب
۲۹۷	مقدمه: نوع ارتباط انبای بشر در طول تاریخ
۳۰۱	عوامل اخلاق در هم‌زیستی مسالمت‌آمیز
۳۰۳	مبنای فرآیند هم‌زیستی مسالمت‌آمیز
۳۱۶	هم‌زیستی مسالمت‌آمیز در جامعه اسلامی
۳۱۹	فقه و جلوه‌های بارز از رفتار انسانی با غیرمسلمانان / سید حبیب مرتضوی
۳۲۰	دین؛ مدافع پیوندهای انسانی
۳۲۴	تنگ‌نظری در تنظیم مناسبات انسانی؛ مانع زندگی مطلوب
۳۲۹	عناوین مشترک انسانی در فتوای فقه
۳۴۰	ارتباط دعای ماه رمضان با بحث
۳۴۳	عیار ایمان در سنجۀ فقه / سید محمدصادق قادری
۳۴۳	مقدمه
۳۴۶	فصل نخست: واژه‌شناسی
۳۴۶	معنای ایمان و کفر
۳۴۹	معنای واژه کفر
۳۵۰	معنای واژه تکفیر
۳۵۱	فصل دوم: عیار مسلمانی و نامسلمانی، ایمان و بی‌ایمانی و در فقه

پیش‌گفتار

امسال سومین سالی است که برخی مؤسسات همسود در قم به اقتضای شرایط کرونایی در کشور، برنامه‌های مشترک علمی خود را در شب‌های ماه مبارک رمضان، در فضای مجازی ارائه داده‌اند. حاصل برنامه‌های سال ۱۳۹۹، تحت عنوان «دین، اخلاق و جامعه»، و حاصل تلاش ۱۴۰۰، با عنوان «سیاست دینی و زیست اخلاقی در پرتو قرآن و نهج‌البلاغه»، منتشر شده است.

با توجه با تجربه موفق سال‌های پیش، در ماه رمضان ۱۴۴۳ق/ ۱۴۰۱ش نیز چهار مؤسسه همسود در قم: مؤسسه پژوهشی فرهنگی فهیم، مؤسسه پژوهشی فرهنگی مفتاح کرامت، پژوهشکده اندیشه دینی معاصرو سرای فرهنگ و قرآن آیت‌الله هاشمی رفسنجانی، برنامه مشترکی را تدارک دیده‌اند که سخنرانان در شب‌های ماه رمضان مباحث گوناگون دینی را با رویکرد علمی و نواندیشانه، با مخاطبان علاقه‌مند در میان گذارند که کتاب پیش‌رو با عنوان «دین و اخلاق اجتماعی»، حاصل این جلسات است که به کوشش آقای محمدهادی زاهد و خانم اشرف قوامی گردآمده است.